

FR. ROJEC:

Za domači muzej.

I.

Radoljci sem začel nabirati hrošče, metulje in druge žuželke. Z zbirkami teh mičnih živalc bi si rad napravil domač prirodopisni muzej. V ta namen sem si naročil lično leseno skrinjico s steklenim pokrovom za shrambo uravnanih in posušenih prvovrstnih žuželk, nekaj manjših papirnatih skrinjic za drugovrstne zbirke, iglic različnih debelosti ter najpotrebnejše orodje, ki si ga nisem mogel sam narediti. Po prejemu naročenih reči

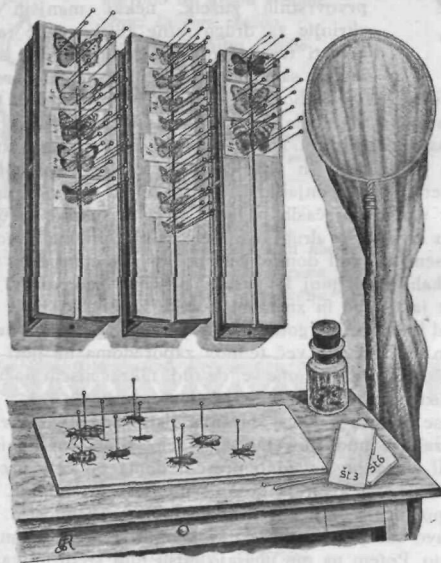
sem začel svoj lov v svobodnem času po bližnji okolici. Odslej sem imel vedno polne roke dela. Večkrat sem ob večerih še pozno v noč, ko je že vsa družina mirno spala, sedel pri mizi, natikal mrtve hroščke in metulje na igle in jih pritrjeval na deščice, hroščem uravnaval člene in metuljem razpenjal krila. Ob nedeljah sem navadno napravil daljšo pot v okolico; časih pa sem si že v soboto zvečer napolnil nahrbtnik z živili in jo drugi dan navsezgodaj popihal v gorske kraje, od koder sem se vrnil domov šele pozno popoldne ali v mraku. Ob takih prilikah je bil moj lov vselej posebno zadovoljiv. Povsod po gorah žive jako lepe in znamenite vrste žuželk, ki jih v nižavah ni dobiti. Med letom sem v gotovih mesecih tudi opravljal vnanjo službo. Bil sem po več dni, po več tednov zaporedoma na poti od vasi do vasi, od hiše do hiše. Razume se, da tudi takrat nisem pozabil na svoj domači muzej in da nisem prihajal domov praznih rok.

Kdor se je lotil kakega zbiranja, tisti ve, koliko opravila, skrbi in vesele zabave nudi človeku tako delo. Kadar ni nabiralec zunaj na lovu ali zbiranju, navadno presedi doma po cele ure pri svojih zbirkah, pregleduje in ureja posamezne vrste in skupine, čita popise o njih v pomožnih knjigah in si s posebno skrbnostjo zapisuje in ubija v glavo vse potrebne podatke o onih stvareh, ki mu v zbirkah še manjkajo. Potem pa mu uhajajo misli tudi sredi najvažnejših stanovskih opravil zopet in zopet na te manjkajoče stvari ter mu iščejo pripomočkov in načina, kako bi si jih prej pridobil in z njimi izpolnil ljubljene zbirke. Zgodi se, da obišče nabiralca tovariš nabiralec na njegovem domu. Takrat ni ne konca ne kraja važnih strokovnjaških pogovorov in razkazovanj, in vsak ve na pamet povedati, kdaj, kje in kako je ujel to in ono znamenitejšo stvarco v zbirkah. Sicer se

pa navadno v zbirkah žuželk, zlasti metuljev poleg imen napišejo na posebne listke tudi kraji in dnevi, ko so bili ujeti.

Še več kratkočasnega in prijetnega razvedrila pa ima nabiralec na lovu zunaj v krasni in svobodni prirodi. Lahkih korakov, kakor bi ga gnala nadprirodna moč, hiti preko vrtov in poljan, čez kamnite goličave in skozi senčnate gozde od grma do grma, od kamena do kamena, od štora do štora, od drevesa do drevesa dalje in dalje. Nikdar ni v zadregi, v katero smer bi krenil. Vešči pogled mu vselej že daleč tja pred njim pokaže pot, si mu jamči uspeh.

Lep solnčni dan je. Nabiralec se ustavi pred bujnim vrtičem gozdnih cvetic pod skalnatim gričem ob robu gozda. Kak čaroben prizor! Raznobarvne in dehteče cvetice se žare v bliščeči in topli solnčni luči, a po cvetovih se spreletavajo pisani roji brezštevilnih žuželk. Koliko vrst hroščev, metuljev, kožokrilcev, muh in drugih

živalc se tu zgrinja skupaj od vseh strani in zopet odletava v razne smeri. Med njimi pa so zaradi izrednih velikosti in divnih mavričnih barv najvidnejši lahko krili metulji, ki se obešajo, sladkajoč za medom, na cvetice ali se love nad njimi v zraku. Toda to so sami navadni krilatci, kakršnih ima nabiralec že več doma v drugovrstnih zbirkah, ki so namenjene za zameno ali prodajo v daljne dežele, kjer ni takih metuljev v prirodi. Vendar on ne more takoj naprej. Med cvetličnimi ptički frfotajo nekateri tako krasni, sveži in še nedotaknjeni, da mu začne roka nehote mahati z mrežo po njih in jih spravljati k drugim ujetnikom. Med takim delom pa se časih tudi prigodi, da kar nenadoma sede na cvetico pred prijetno osuplega lovca nov, ne navaden metulj, kakršnega še nima v zbirkah. Takoj se dvigne nad zanimivo živalco zelenkasta pajčevina v lovčevi roki in ako jo srečno pokrije, navda nabiralca za več dni veliko veselje in sladko zadovoljstvo. Navadno pa se na takih mestih dobe tudi med cvetnimi hroščki, divjimi čebelami, osami, čmrlji in muhami redkejša in znamenitejša stvarca, ki se nabiralec težko loči od njih in pohiti do drugega zbirališča, preden jih ne polovi in pospravi v svojo nabiralno prtljago.

Težko se komu posreči, da bi si nabral ali nalovil sam vse živalce, ki jih želi imeti v kaki zbirki, ker v vsakem kraju manjkajo nekatere vrste živali dotične dežele ali dela sveta. Manjkajoče vrste je treba pridobiti iz drugih krajev, kjer so te doma, z nakupom pri trgovcih v večjih mestih ali z zamenjavo pri nabiralcih v različnih deželah. Drugi način je cenejši nego prvi. Zato so vsi pravi nabiralci po širnem svetu v tovariški zvezi in v trajnem stiku med seboj ter si s posredovanjem pismene pošte in strokovnjaških društvenih knjig z zamenjavo nabavljajo, česar jim ne more dati domači kraj. Tudi jaz sem si že na oba načina pomnožil svoje zbirke z več komadi dragocenih živalc. Lahko bi imel nekatere zbirke že popolne in urejene po predpisu muzejskih zbiralcev. Kako krasno bi bilo pogledati na steno v posebni sobici mojega stanovanja, kjer bi po vrsti viselo več enakih ploščatih lesenih skrinjic s šipami in ličnimi modernimi okvirji z okraski iz prirodnih predmetov, pod šipami pa bi se lesketali lepo po redu v najrazličnejših barvah kakor živi širokokrili metulji in metuljčki in raznoliki hrošči, čebele, ose, čmrlji, mravlje itd. Ali sredi tega zbiralnega dela me je ustavila svetovna vojna. Sedaj moje napol dovršene zbirke čakajo končne dopolnitve.